

การมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรน้ำของประชาชนในชุมชนบ้านระยองตำบลท่าสว่าง
อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์

Participation in Water Resource Management of People in BanRayong
Community, Tha Sawang Subdistrict, Mueang District, Surin Province

วชิราพร วิมานรัมย์^{1*}

Wachiraporn Wimanram^{1*}

¹บ้านระยอง ตำบลท่าสว่าง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์; Ban Rayong, Tha Sawang Subdistrict, Mueang District, Chang
Surin

*Corresponding Author; e-mail : namnim.666@gmail.com

Received : February 28, 2024; Revised : March 31, 2024; Accepted : April 2, 2024

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรน้ำของประชาชนในชุมชนบ้านระยอง ตำบลท่าสว่าง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ 2) เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรน้ำในชุมชนบ้านระยอง ตำบลท่าสว่าง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ โดยใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสมผสานวิธีระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ซึ่งการวิจัยเชิงปริมาณใช้กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ ประชาชนในชุมชนบ้านระยอง ตำบลท่าสว่าง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น 4 คุ่ม ได้แก่ 1) คุ่มตามอุดมศักดิ์ จำนวน 76 คน 2) คุ่มเนียงอุมา จำนวน 56 คน 3) คุ่มมะขามใหญ่ จำคน และ 4) คุ่มสี่สามัคคีร่วมใจ จำนวน 67 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างจากสูตรของทาโรยามาเน ได้กลุ่มตัวอย่างรวมทั้งหมด 159 คน ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน ใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลลักษณะของแบบสอบถามเป็นทั้งปลายเปิด และปลายปิดมีความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเชิงปริมาณ ค่าความเชื่อมั่นที่ 95% ที่นัยสำคัญ 0.05 ทดสอบสมมติฐาน โดยการทดสอบค่าที (1 ค่าเอฟ (F) วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ในกรณีที่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จะทำการวิเคราะห์ความแตกต่างด้วยวิธีผลนัยสำคัญน้อยที่สุด สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (2) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In - depth Interview) เป็นเครื่องมือสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลจำนวน 30 คน ได้แก่ กลุ่มผู้นำชุมชน คือ กำนันผู้ใหญ่บ้าน 1 คน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน 2 คน แพทย์ประจำตำบล 1 คน สารวัตรกำนัน 1 คน คณะกรรมการหมู่บ้าน 5 คน กลุ่ม อาชีพและกลุ่มเกษตรกร 10 คน และประชาชนในชุมชน 10 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจงและใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท

คำสำคัญ (Keywords) : การมีส่วนร่วม, การจัดการทรัพยากรน้ำ, ประชาชน

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the level of participation in water resource management of people in Ban Rayong community, Tha Sawang Subdistrict, Mueang District, Surin Province 2) to study the factors that resulted in people's participation. In managing water resources in Ban Rayong community, Tha Sawang Subdistrict, Mueang District, Surin Province Using a research model that combines quantitative and qualitative methods. The quantitative research uses a sample group of people in the Ban Rayong community, Tha Sawang Subdistrict, Mueang District, Surin Province. which can be divided into 4 villages, namely 1) village Luang Ta Udomsak, numbering 76 people, 2) Village Niang Uma, numbering 56 people, 3) Village Makhm Yai, numbering 62 people, and 4) Village Si Samakkhi mjai, numbering 67 people, using the sampling method. From Taro cipe A total sample of 159 people was obtained using a multi-stage sampling method. A questionnaire was used to collect data. The nature of the questionnaire both open-ended and the closed end has the confidence value quantitative questionnaire. Confidence value at 95% at significance 0.05 hypothesis. By testing the t-value (t), F-value (1, one-way analysis of variance. In the event that a difference is found to be statistically significant at the 0.05 level, the difference will be analyzed using the least significant effect method. Statistics used in data analysis include frequency, percentage, mean (x) and standard deviation (S.D.) and qualitative research. Using in-depth interviews as a tool for collecting data, there were 30 people, including a group of community leaders, namely 1 village headman, 2 village head assistants, 1 sub-district doctor, 1 village head inspector, 5 village committee members. Occupation and group of 10 farmers and 10 people in the community using the purposive selection method, and used content analysis techniques to complement the context.

Keywords : Participation, Water resources management, Population

บทนำ (Introduction)

สถานการณ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย ได้รับผลกระทบเปลี่ยนแปลงในบริบทโลก และปัจจัยภายในประเทศ ทั้งเรื่องการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การเพิ่มขึ้นของประชากร การพัฒนาเศรษฐกิจที่มุ่งการเจริญเติบโตและการแข่งขันทางการค้า และการลงทุน ทำให้มีการใช้ประโยชน์ของทรัพยากรธรรมชาติเกินศักยภาพในการรองรับของระบบนิเวศ ในขณะที่ขีดความสามารถของการบริหารจัดการและเครื่องมือทางนโยบาย เช่น ฐานข้อมูลถูกระเบียบ การบังคับใช้ กฎหมาย และเครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์ ยังไม่สามารถนำมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพนำไปสู่ความเสื่อมโทรมของ

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และส่งผลต่อความสมดุลของระบบนิเวศโดยรวมอย่างต่อเนื่อง (The Office of National Economic and Social Development, 2014)

กระแสพระราชดำริดังกล่าว ทำให้ทุกคนตระหนักถึงความห่วงใยปัญหาเกี่ยวกับน้ำที่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอยู่ทรงมีต่อพสกนิกรของพระองค์อย่างแท้จริง ดังนั้น น้ำจึงเป็นทรัพยากรธรรมชาติของคนไทยที่ต้องมีการบริหารจัดการทั้งปริมาณและคุณภาพอย่างเป็นรูปธรรมทั้งในระยะสั้นและระยะยาว โดยทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย และชุมชนในแม่น้ำ ควรต้องร่วมกันทบทวนและ ปรับปรุงกระบวนการจัดการน้ำบางส่วนให้มีความเหมาะสมกับปัจจุบันด้วยแนวคิดของนโยบายที่ตั้งอยู่ บนฐานแห่งความเป็นจริงและสามารถปฏิบัติได้โดยอาศัยข้อมูล ความรอบรู้ และสติปัญญาของผู้เกี่ยวข้องทุก ฝ่ายที่เข้าใจในรากเหง้าแห่งปัญหา การมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในการทำงานแบบร่วมด้วยช่วยกันคิด ช่วยกันหารูปแบบและวิธีดำเนินการแก้ปัญหาต่าง ๆ แบบบูรณาการในทุกมิติเสมอ จึงจะบังเกิดผลสัมฤทธิ์อย่างยั่งยืน โดยไม่เกิดความขัดแย้งในสังคม

ดังนั้นกลไกของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการน้ำด้านต่าง ๆ ของจังหวัดอุทัยธานี ควรพัฒนาให้มีการดำเนินการในทุกด้านให้สอดคล้องสัมพันธ์กัน คือ 1) ร่วมทำการศึกษาค้นคว้าปัญหาและสาเหตุของปัญหาทรัพยากรน้ำ ได้แก่ การขาดแคลนน้ำ การเกิดอุทกภัย และด้านคุณภาพน้ำที่เสื่อมโทรม ฯลฯ ที่เกิดขึ้นในชุมชน และความต้องการที่จะแก้ไขปัญหาของชุมชน 2) ร่วมคิดหาสร้างรูปแบบและวิธีการพัฒนา เพื่อแก้ไขและลดปัญหาเรื่องน้ำของชุมชน หรือเพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน หรือสนองความต้องการน้ำของชุมชน โดยคำนึงถึงสิทธิชุมชนเสมอด้วย 3) ร่วมวางนโยบาย หรือกำหนดแผนงาน กิจกรรมหรือโครงการ เพื่อบรรเทาหรือขจัดปัญหาเรื่องน้ำที่สนองความต้องการของชุมชน 4) ร่วมตัดสินใจการใช้ทรัพยากรน้ำที่มีจำกัดให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมอย่างเป็นธรรม 5) ร่วมจัดการ หรือปรับปรุงรับ การบริหารงานพัฒนาเกี่ยวกับน้ำในลุ่มน้ำให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล 6) ร่วมลงทุนในกิจกรรม โครงการของชุมชนตามขีดความสามารถของชุมชนเอง และของหน่วยงาน 7) ร่วมปฏิบัติตามนโยบาย แผนงาน โครงการ และกิจกรรมให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ 8) ร่วมควบคุม ติดตาม ประเมินผล และร่วมบำรุงรักษา โครงการและกิจกรรมที่ทำไว้ ทั้งที่เอกชนและรัฐดำเนินการให้ใช้ประโยชน์ได้ยืนนานตลอดไป 9) ร่วมประชุม อบรม สัมมนา ที่ทางราชการและภาคเอกชนจัดขึ้น โดยร่วมเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว ร่วมกับ 10) มีส่วนร่วมในการเป็นผู้ชักชวน แนะนำ ประชาสัมพันธ์ เรื่องราวข่าวสาร เกี่ยวกับการ บริหารจัดการน้ำ ด้านต่าง ๆ ให้ประชาชนในชุมชนของแต่ละลุ่มน้ำได้รับรู้เรื่องราวและเกิดความเข้าใจที่ดี

จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยมีความสนใจเรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรน้ำของประชาชนในชุมชนบ้านระยอง ตำบลท่าสว่าง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ โดยเสริมสร้างเครือข่ายการประสานงานและการทำงานร่วมกันของ ฝ่ายราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรชุมชน และประชาชนในท้องถิ่น ในการพัฒนาการใช้และฟื้นฟูทรัพยากรน้ำ โดยให้ความสำคัญกับการให้ความรู้แก่แกนนำชุมชน เพื่อเพิ่มศักยภาพกระบวนการเรียนรู้และริเริ่มในชุมชน พัฒนาระบบรวบรวมและจัดทำข้อมูลระดับท้องถิ่นให้ สอดคล้องกัน สร้างกระบวนการเรียนรู้การมีส่วนร่วม

คิดร่วมทำ ฯลฯ เหล่านี้จะช่วยเพิ่มศักยภาพทางสังคม สามารถร่วมกันนำพาให้การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำทุกด้านเป็นไปอย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ ยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรน้ำของประชาชนในชุมชนบ้านระโยง ตำบลท่าสว่าง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์
2. เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรน้ำในชุมชนบ้านระโยง ตำบลท่าสว่าง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์

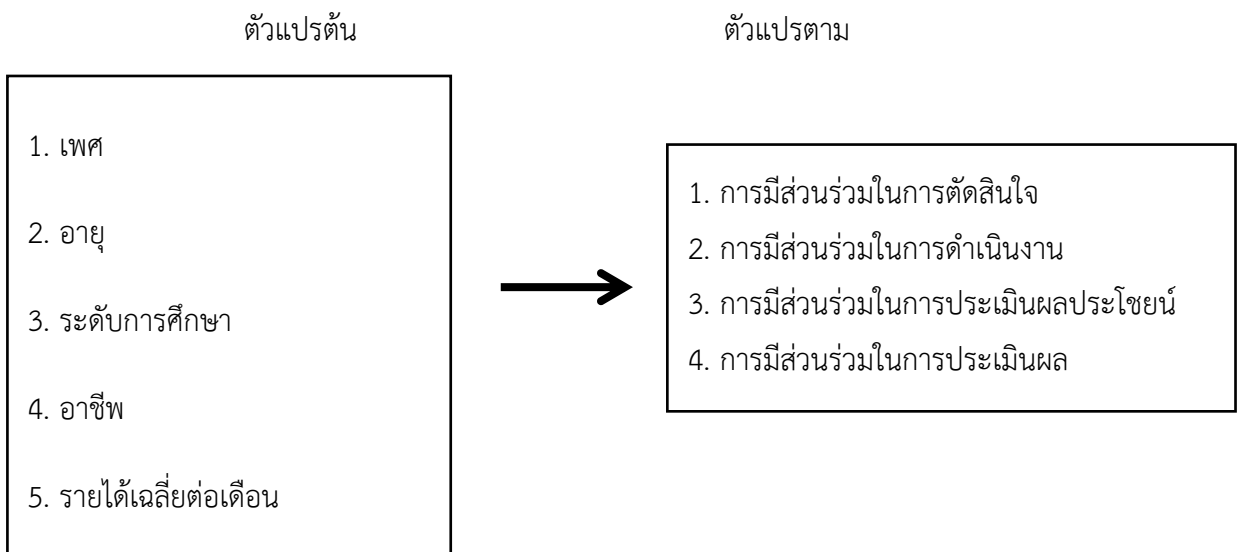
การทบทวนวรรณกรรม (Literature Review)

โสรัจจ์ ตาปณานนท์. (2543) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของชาวบ้าน ในการจัดการพื้นที่ต้นน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่คำปอง จังหวัดแพร่โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่ต้นน้ำของชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านที่มีการดำเนินโครงการปกป้องป่าไม้เมืองไทยเพื่อเร่งรัดฟื้นฟูต้นน้ำลำธาร (รพต.) และเพื่อศึกษาปัจจัยด้านผู้นำชุมชน การทำงานในหน่วยงานป่าไม้ และการติดตามงานของเจ้าหน้าที่ป่าไม้ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของชาวบ้าน วิธีการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ วิธีการรวบรวมข้อมูลใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักที่เป็นผู้นำหมู่บ้าน จำนวน 10 คน และชาวบ้านบ้านบุญแจ่มและบ้านห้วยเอียด อำเภอร่องวาง จังหวัดแพร่ จำนวน 144 คน สุ่มตัวอย่างใช้เทคนิควิธีการแบ่งผลการศึกษาพบว่าในขั้นตอนการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาชาวบ้าน มีส่วนร่วม ในระดับปานกลาง ขั้นตอนการวางแผนแก้ไขปัญหาชาวบ้านมีส่วนร่วมในระดับต่ำ ขั้นตอน การปฏิบัติตามแผนชาวบ้านมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ขั้นตอนการติดตามประเมินผลชาวบ้าน มีส่วนร่วมในระดับต่ำ และภาพรวมของการมีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่ต้นน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำ แม่คำปองของชาวบ้านอยู่ในระดับต่ำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของชาวบ้านพบว่าชาวบ้านที่ยอมรับและไวใจในตัวผู้นำต่างกันมีส่วนร่วมในขั้นตอนการ ค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา ไม่แตกต่างกับมีส่วนร่วมในขั้นตอนการวางแผนแก้ปัญหา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีส่วนร่วมในขั้นตอนการปฏิบัติตามแผน ไม่แตกต่างกัน

อภิชาติเกรียงไกร. (2543) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรน้ำกรณีพื้นที่ลุ่มน้ำลำตะคอง จังหวัดนครราชสีมา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงสภาพปัญหาต่าง ๆ ของลุ่มน้ำในปัจจุบัน ซึ่งหน่วยงานรวมทั้งภาคประชาชนได้มีความพยายามที่จะใช้กระบวนการต่าง ๆ มาแก้ปัญหา แต่ก็ยังไม่มีผู้ใดที่ถือเป็นเรื่องหนึ่งของความสามารถในการแก้ปัญหาได้อย่างครบถ้วน และยังมีข้อจำกัดอื่น ๆ ขอบเขตการศึกษาครั้งนี้มุ่งเน้นเฉพาะปัญหาเรื่องทรัพยากรน้ำเท่านั้น เพื่อวิเคราะห์ถึงบทบาทการมีส่วนร่วมของประชาชน ตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบัน โดยมีฐานความเชื่อที่ว่าหากประชาชนผู้ซึ่งเป็นผู้ได้รับประโยชน์จากทรัพยากรน้ำโดยตรง มีบทบาทในการจัดการทุกขั้นตอนของกระบวนการจะทำให้การจัดการปัญหาต่าง ๆ มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลยิ่ง การศึกษาได้ค้นหาความต้องการของประชาชนในการเข้ามา

มีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการ หรือไม่เป็นทางการอย่างหนึ่งอย่างใด โดยพิจารณาจากความเป็นไปได้จากบริบทของสังคมไทย โดยเฉพาะเงื่อนไขจากนโยบายและกฎหมายต่าง ๆ ที่มีอยู่วิธีการศึกษาได้ใช้วิธีการวิจัยทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ใช้ทั้งการสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างชุมชนมหาชัย จำนวน 205 คน ใช้การสัมภาษณ์กับผู้ให้ข้อมูลหลักซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องของ ไซการเดินทางสำรวจหาข้อเท็จจริงและการสังเกตผลการศึกษาพบว่า ประชาชนในพื้นที่ลุ่มน้ำลำลำตะคอง เคยมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรน้ำค่อนข้างน้อยหรือน้อยมาก

กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรน้ำของประชาชนในชุมชนบ้านระยองตำบลท่าสว่าง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methodology) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยแบ่งการวิจัยออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ 2 การวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In - Depth Interview) เป็นเครื่องมือสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูล

โดยมีรายละเอียดในแต่ละขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนในชุมชนบ้านระโยง ตำบลท่าสว่าง อำเภอเมืองจังหวัดสุรินทร์ เป็นจำนวน 263 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่ม 1) กลุ่มหลวงตาอุดมศักดิ์ 76 คน 2) กลุ่มเนียงอุมา 58 คน 3) กลุ่มมะขามใหญ่ 62 คน 4) กลุ่มสี่สามัคคีร่วมใจ 67 คน

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนบ้านระโยง ตำบลท่าสว่าง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 159 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการคำนวณโดยใช้สูตรทาโร ยามาเน่ (TaroYamane) ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ไม่เกินร้อยละ 5 โดยแทนค่าสูตร

ผลการวิจัย (Research Results)

สรุปภาพรวมผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรน้ำของประชาชนในชุมชนบ้านระโยง ตำบลท่าสว่าง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ตามศักยภาพการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน 4 ด้าน โดยจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ตามกรอบมาตรฐานการมีส่วนร่วม

ตารางที่ 1 สรุปภาพรวมผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรน้ำของประชาชนในชุมชนบ้านระโยง ตำบลท่าสว่าง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ตามศักยภาพการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน 4 ด้าน โดยจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ตามกรอบมาตรฐานการมีส่วนร่วม

สมมติฐาน	ตัวแปรต้น	ค่าทดสอบ	ค่าSig	ผลการศึกษา	
				ยอมรับ	ปฏิเสธ
1	เพศ	T-test	0.333	-	✓
2	อายุ	F-test	0.000	✓	-
3	ระดับการศึกษา	F-test	0.690	-	✓
4	อาชีพ	F-test	0.006	✓	-
5	รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	F-test	0.072	-	✓

จากตารางที่ 1 สรุปได้ว่า

1. ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรน้ำของประชาชนในชุมชนบ้านระโยง ตำบลท่าสว่าง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

2. ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดทรัพยากรน้ำของประชาชนในชุมชนบ้านระโยง ตำบลท่าสว่าง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดทรัพยากรน้ำของประชาชนในชุมชนบ้านระโยง ตำบลท่าสว่าง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

4. ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมจัดทรัพยากรน้ำของประชาชนในชุมชนบ้านระโยง ตำบลท่าสว่าง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

5. ประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดทรัพยากรน้ำของประชาชนในชุมชนบ้านระโยง ตำบลท่าสว่าง อำเภอเมืองจังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

จากการวิเคราะห์แบบสอบถามที่ได้เก็บรวบรวมมา ในภาพรวมทั้งหมดของด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ จะมีระดับความคิดเห็นในระดับปานกลาง โดยประเด็นเฉลี่ยที่มีค่าสูงสุด คือการร่วมคิดและช่วยเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาการจัดการทรัพยากรน้ำ ชาวบ้านให้การสนใจในการช่วยเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการจัดการน้ำ และรองลงมา ประชาชนในชุมชนมีส่วนในการกำหนดการใช้ทรัพยากร แหล่งของทรัพยากรที่จะใช้ในกิจกรรม โครงการต่าง ๆ เกี่ยวกับทรัพยากรน้ำ

1.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

จากการวิเคราะห์แบบสอบถามที่ได้เก็บรวบรวมมา ในภาพรวมทั้งหมดของด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน จะมีระดับความคิดเห็นในระดับปานกลาง โดยประเด็นเฉลี่ยที่มีค่าสูงสุด คือการให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมด้านทรัพยากรน้ำกับเจ้าหน้าที่ รัฐ หรือหน่วยงานอื่น ๆ รองลงมาคือ มีส่วนร่วมสนับสนุนด้านทุนทรัพย์เพื่อใช้ในการทำกิจกรรม หรือโครงการเพื่อการจัดการน้ำ

1.3 ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

จากการวิเคราะห์แบบสอบถามที่ได้เก็บรวบรวมมา ในภาพรวมทั้งหมดของด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ จะมีระดับความคิดเห็นในระดับมาก คือการได้รับประโยชน์จากน้ำ เพื่อทำการเกษตรเลี้ยงสัตว์ และรองลงมา คือ ประชาชนในชุมชนสามารถนำความรู้ที่ได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมด้านการจัดการทรัพยากรน้ำมาใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ และประชาชนได้รับประโยชน์จากการจัดสรรน้ำที่มีคุณภาพ และสามารถแก้ไขปัญหาและความต้องการการขาดแคลนน้ำได้เป็นอย่างดี

1.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

จากการวิเคราะห์แบบสอบถามที่ได้เก็บรวบรวมมา ในภาพรวมทั้งหมดของด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล จะมีระดับความเห็นในระดับปานกลาง คือการให้ความร่วมมือข้อมูลหรือตอบแบบสอบถามเพื่อประเมินผลกิจกรรมด้านทรัพยากรน้ำในชุมชน และรองลงมาคือประชาชนได้มีส่วนร่วมในการติดตามผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐด้านทรัพยากรน้ำ ได้ศึกษาผลการดำเนินงานของโครงการด้านการจัดการทรัพยากรน้ำในชุมชนหลังเสร็จสิ้นกิจกรรมและได้ปรึกษาหารือกับคณะกรรมการชุมชน หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อติดตามผลการดำเนินงานตามโครงการเมื่อแล้วเสร็จ

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ควรมีการทำความเข้าใจกับเนื้อหาที่ต้องลงข้อมูลในงานวิจัยให้มากขึ้น
2. ควรมีการติดตาม ประเมินผล การวิจัยอย่างต่อเนื่อง
3. ควรกำหนดสิ่งที่ต้องการจะศึกษาให้ชัดเจน วางเป้าหมายที่ชัดเจน

เอกสารอ้างอิง (References)

- กรมทรัพยากรน้ำ. (2546). *คู่มือปฏิบัติงานด้านการบริหารจัดการน้ำและประสานมวลชน*. กรุงเทพฯ: สำนักส่งเสริมและประสานมวลชน.
- กรมทรัพยากรน้ำ. (2546). *การบริหารจัดการน้ำของประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: กรมทรัพยากรน้ำกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.
- กรรณิกา ชมดี. (2529). *การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีผลต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจ: ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการสารภี ตำบลท่าช้าง อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- เกษม จันทร์แก้ว. (2530). *วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม*. กรุงเทพฯ: อักษรสยามการพิมพ์.
- เจิมศักดิ์ ปนทอง. (2527). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา*. กรุงเทพฯ: ศักดิ์โสภณการพิมพ์.
- ฉอาน วิทณกรรมรักษา. (2526). *ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีผลต่อการเขามามีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการสร้างงานในชนบท : ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการที่ได้รับรางวัลดีเด่น ตำบลคุ้มพะยอม อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เฉลียว บุรีภักดี และคณะ. (2545) *ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง*. กรุงเทพฯ: ทบวงมหาวิทยาลัย.
- ชินวัฒน์ สมสืบ. (2539). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- นดา ดำริห์เส็ม. (2542). *การมีส่วนร่วมในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมชุมชนของประชาชนในชุมชนบ้านครัว* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยมหิดล.

- นิรันดร จงวุฒิเวทย. (2527). *กลวิธีแนวทางและวิธีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ในงานพัฒนาชุมชนใน ทวีทอง หงสวิวัฒน์ (บรรณาธิการ) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา*. กรุงเทพฯ: ศักดิ์โสภณการพิมพ์.
- ปธาน สุวรรณมงคล. (2527). *การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์กองกลาง สำนักงานข้าราชการพลเรือน.
- ประธาน สุวรรณมงคล. (2540). *การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์กองกลางสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.
- ปาริชาติ วลัยเสถียร. (2542). *เอกสารประกอบการศึกษาวิชา ส.ค. 651 : ทฤษฎีและการพัฒนาชุมชนสาขาพัฒนาชุมชน*. กรุงเทพฯ: คณะสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ไพรัช เตชะรินทร์. (2527). *นโยบายและกลวิธีมีส่วนร่วมของชุมชนในยุคศาสตร์การพัฒนา*. กรุงเทพฯ: ศักดิ์โสภณการพิมพ์.
- ยุวัฒน์ วุฒิเมธี. (2526). *หลักการพัฒนาชุมชนและหลักการพัฒนาชนบท*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ไทยอนุเคราะห์ไทย.
- วิทวัส แก้วทนต์. (2541). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช*. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- อคิน ระพีพัฒน์. (2527). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ศักดิ์โสภณ.
- อคิน ระพีพัฒน์. (2539). *พลวัตของชุมชนในการจัดการทรัพยากรกระบวนทัศน์และนโยบาย*. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

